

Infrastrukturdepartementet

E-post:

i.remissvar@regeringskansliet.se

med kopia till

i.df.remissor@regeringskansliet.se

Kännedomskopia till:

marika.kurlberg@regeringskansliet.se

Yttrande över Öppna data-utredningens huvudbetänkande SOU 2020:55 Regeringskansliets diarienummer: I2020/02346

Patent- och registreringsverket, PRV, är myndigheten med ett samlat ansvar för immaterialrätt och ansvarar för att skydda innovationer med hjälp av patent, design- och varumärkesskydd. PRV ska långsiktigt främja tillväxten samt stärka innovationsförmågan och konkurrenskraften i hela landet genom att informera om, och bidra till ökad förståelse för, hanteringen av immateriella tillgångar inklusive upphovsrätt hos företag, offentliga aktörer och allmänhet.

PRV ber att få yttra sig över de förslag som framkommer i Öppna data-utredningens huvudbetänkande SOU 2020:55 Innovation genom information. PRV besvarar remissen utifrån myndighetens intresse av och funktion att främja tillväxt samt stärka innovationsförmågan och konkurrenskraften, samt vår funktion som statlig myndighet med information som kan bli föremål för tillgängliggörande i enlighet med förslaget.

PRV:s synpunkter

I detta avsnitt sker redogörelse av de synpunkter som PRV har på den föreslagna lagstiftningen. Synpunkterna hänför sig till enskilda kapitel och paragrafer i den föreslagna nya lagen. Samtliga synpunkter åtföljs av våra förslag om överväganden i kommande lagstiftningsprocess. De kapitel och paragrafer som inte anges nedan anser vi fungerar väl i dess föreslagna formuleringar och innebörd.

Kapitel 1

PRV ställer sig positiv till utredningens förslag om införande av ny lag om öppna data och vidareutnyttjande av information från myndigheter och offentliga företag samt innebörden av och införandet av det uttryckliga syftet med den nya lagen.

Det är vår uppfattning att den åtskillnad som utredningen understryker och föreslår för den nya lagen i förhållande till Tryckfrihetsförordningens (TF) bestämmelser om utlämnande av allmänna handlingar är ändamålsenlig och medför en tydlighet som lär underlätta tillämpningen. Det gäller inte minst utredningens val av begreppet ”information” istället för direktivets begrepp ”handling”.

PRV finner utvidgningen av den nya lagen lämplig att jämte information även omfatta forskningsdata som är helt eller delvis offentligt finansierat.

PRV:s förslag:

- Det bör övervägas att förtydliga begreppet ”inneha” i § 3 för att undvika tveksamhet och i syfte att underlätta tillämpningen av den nya lagen.
- Det bör övervägas att införa en definition av begreppet ”information” i § 5 i enlighet med den definition som nämns i betänkandet för att underlätta och i viss mån främja tillämpningen av den nya lagen.
- Det bör övervägas att införa begreppet ”standardiserad licens” samt en definition i § 5 i enlighet med direktivet. Se vidare PRV:s synpunkter under kapitel 5 nedan.

Kapitel 2

Som statlig myndighet finner PRV formuleringen i § 1 väl avvägd i förhållande till enskilda myndigheters kärnverksamhet, med den enskilda myndigheten eller det offentliga företaget som uttrycklig initiativtagare att göra sin information tillgänglig.

Med regeringens uttalade digitaliseringsstrategi och ambition om ökad tillgång till information från den offentliga sektorn och den nya lagens uttryckliga syfte är det vår farhåga som främjare av tillväxt samt stärkt innovationsförmåga och konkurrenskraft att sådan uppmuntran istället för uttryckligt krav i § 1 i praktiken riskera att innebära en begränsad ansträngning av enskilda myndigheter och offentliga företag att göra sin information tillgänglig. En tillgänglighet som till stor del är förutsättningen för utveckling av informationsmarknaden och stimulans av innovationer.

Ett eventuellt uttryckligt krav bör emellertid vägas mot den enskilda myndighetens eller offentliga företagens behov av att behöva prioritera kärnverksamheten, jämte hänsyn till skyddet av personuppgifter, kritisk infrastruktur, Sveriges säkerhet eller informationssäkerheten i övrigt.

PRV:s förslag:

- Det bör övervägas att införa begreppet ”ska” istället för ”bör på eget initiativ” i § 1.

- Det bör övervägas att hänsyn även ska kunna tas till att myndighetens och offentliga företagets kärnverksamhet inte riskerar att bli lidande.

Kapitel 3

PRV anser att formuleringen i § 1 kan medföra osäkerhet vid tillämpning.

PRV:s förslag:

- Det bör övervägas att omformulera eller förtydliga innebörden av formuleringen i §1.

Kapitel 5

PRV anser att kapitelrubriken behöver förtydligas för att enskild myndighet och offentligt företag ska förstå vilken situation som avses.

Det är PRV:s uppfattning att direktivet i artikel 8.1 utgår ifrån att uppställande av villkor för vidareutnyttjande bara får ske i undantagsfall. Om så sker ska villkoren vara objektiva, proportionella, icke-diskriminerande och motiverade av allmänintresse etc.

Då öppna och maskinläsbara standardiserade licenser såsom Creative Commons licens- och märkningstyper har rönt ökad uppmärksamhet i Europa och även antagits av EU-kommissionen som standardlicenstyp för Kommissionens egen information kan det finnas anledning att uppmärksamma förekomsten av öppna och maskinläsbara standardiserade licenser i den nya lagen. Det ligger även i linje med svenska framtagna myndighetsgemensamma rekommendationer.

PRV:s förslag:

- Det bör övervägas att förtydliga kapitelrubriken.
- Det bör övervägas att anpassa formuleringen i § 1 i enlighet med den formulering som framgår i direktivet artikeln 8.1.
- Det bör övervägas att infoga en särskild paragraf som beskriver förekomsten av (öppna och maskinläsbara) standardiserade licenser för vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn samt en uppmuntran att använda dessa.

Övrigt

Utöver framförda synpunkter och förslag rörande utredningens förslag om ny lag skulle PRV vilja framföra två synpunkter hänförliga till tillämpningen av den föreslagna nya lagen samt viljan som statlig myndighet att bidra till ökad tillgänglighet till öppna data och vidareutnyttjande av information från offentlig sektor.

Hos PRV har frågan om tillämpning av den nya lagen givit upphov till frågeställningar som handlar om ökade kostnader och resursbehov. Att tillgängliggöra information i företrädesvis öppna och maskinläsbara format kräver investeringskostnader och löpande utgifter samt ett ökat behov av personella resurser.

PRV vill också framföra vårt stora intresse för den specifika kategorin ”särskilt värdefulla datamängder” som föreslås regleras i den nya lagen. Den officiella definitionen av den aktuella kategorin är ”datamängd som skapar socioekonomiska och miljömässiga fördelar särskilt för små och medelstora företag”. Vi ser en given koppling främst till den patentinformation och statistik som vi hanterar och skapar i myndigheten. Vår förhoppning är att vi framöver ska kunna tillgängliggöra datamängder av sådant slag som kan vara till nytta inte bara för små och medelstora företag, utan även andra myndigheter och forskningsinstitutioner. Patentinformation samt vår statistik bör därmed kunna kvalificeras som särskilt värdefulla datamängder.

Avslutningsvis vill PRV fästa uppmärksamheten på den omständigheten att direktivet inte ger möjlighet till någon lämplighetsprövning med hänsyn till Sveriges säkerhet eller informationssäkerhet i övrigt. Samtidigt kan sammanställning och analys av data som var för sig inte omfattas av någon sekretessbestämmelse ge kunskaper om exempelvis känslig infrastruktur, kunskap som kan vara skadlig för svenska säkerhetsintressen. Av den anledning menar PRV att lagstiftaren bör titta särskilt på möjligheten av att hindra sådana sammanställningar genom en lämplig bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Peter Strömbäck. I den slutliga handläggningen har chefsjurist Magnus Ahlgren och senior jurist Catharina Ekdahl (föredragande) deltagit.

Peter Strömbäck

Catharina Ekdahl